

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor.
—
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

— Apare în fiecare Joi. —

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Generația tină.

(1) De un șir de ani aproape zilnic se făcea prin presa română pomenire de »generația tină» și de acțiunile la cari ne așteptăm dela ea; dar' pomenirile acestea erau numai aluzii vagi, erau mai mult expresia dorului de-a vedea generația tină închegată și organizată să intre în luptă în locul rămas gol în urma retragerii — silite sau de bună voie — a multor luptători încărungiți.

Ici-colea se citau și nume de bărbați considerați de membrii acestei generații, dar' până în vremile din urmă nici un semn n'a tradat, că această generație tină s'ar fi trezit la conștiința însemnătății și chemării sale și numai sporadice manifestațiuni, acțiuni și discuții mai mult personale, făceau să se zărească în caosul de întunecate câte-va raze de lumină, fiind vie nădejdea că odată vom vedea această »generație tină» pășind în arena luptelor politice, hotărâtă să ducă la izbândă flamura, sub care s'au înșirat împinși de cerințele vremurilor schimbate.

Și vremea asta pare a se apropia. Pretutindeni zărim primele semne ale unor mișcări, în fruntea cărora stau reprezentanți de-ai acestei generații. Luptătorii pentru principii nouă și mai sănătoase se înmulțesc zi de zi, pas cu pas precum se răresc șirurile celor cari cu încăpăținare țineau la politica noastră tradițională.

Dar' cine formează această »generație tină» și cine sunt a se înțelege sub opusul ei »generația bătrână»? Sub »generația tină» am avea să înțelegem — tinerii și în consecință sub »generația bătrână» — bătrânii?

La întâia privire s'ar părea că interpretarea în acest înțeles eschauriază toate interpretările, dar' în realitate numai în parte corăspunde interpretarea de sus adevărul, căci sub »generația tină» nu e a se înțelege exclusiv tinerimea coaptă, ce ocupă deja poziție neatințătoare în viața publică, — precum sub »generația bătrână» nu sunt a se înțelege exclusiv bărbații nostri încărungiți de greutatea anilor, ci sub »generație tină» e a se înțelege masa acestora, cari vor să rumpă cu formele vechi, cu șablonul uzat și să introducă în modul nostru de luptă o tactică nouă, mai corăspunzătoare vremilor și împrejurărilor schimbate, ear' sub »generația bătrână» sunt a se înțelege politicienii nostri comozi, cari se teresc de orice inovație ce-ar recere o încordare de puteri, cari se îndestulesc cu observarea tacticii politice moștenite dela părinti, »generația tină» o formează cei cu diviza »înainte!», »generația bătrână» cei cu stereotipul răspuns: »Să ne mai gândim — vre-un an doi».

E apoi firesc, că »generația tină» se recrutează în rîndul întâi din sinul tineretului, dar' pentru aceea nu dela vistra luptătorilor și-a împrumutat numirea, ci mai mult dela ideile nouă de ale căror reprezentanți s'au declarat.

Vom găsi oameni mai în vistră și în șirul celor cari se numesc »generație tină», precum vom găsi oameni tineri și în sinul celor dela »generația bătrână», căci în politică nu anii hotărăsc bătrânețea, ci ideile, simțirile, tocmai de-aceea avem atâta bătrâni vecinic tineri și atâta tineri deja bătrâni.

Vistra nu împedecă să facă parte din generația aceasta tină pe nimeni, care și-a ales de deviză de sus și ce o repetăm acum din nou — înainte!

Scrisoarea d-lui Dr. I. Mihu.

Noi nu suntem nihilisti, că nimic nici ce-i bun să nu primim dela unii oameni de-ai noștri, numai pentru-că în unele ori altele chestii suntem adversari.

D-l Dr. I. Mihu se declară și dînsul acum după alegeri de activist, într'o scrisoare publicată în »Libertatea»; bine era dacă o făcea aceasta înainte de alegeri; și bine era, dacă era activist în înțeles românesc în decursul alegerilor de deputat, și nu cocheta cu candidatul guvernului din cercul Orăștiei, care din Vinerea, unde a fost oaspele d-lui Mihu, n'a primit alte voturi decât tocmai și numai dela oamenii notorici ai d-lui Mihu.

D-l Dr. I. Mihu deși nu face amintire de programul profesat de »Activitatea», aderează la modificarea propusă de acest ziar, ba merge mai departe.

Să declară pentru eliminarea punctului 1 și 9 a programului național (noi am vorbit numai de punctul 1, deoarece punctul 9 nu conține dispoziție concretă).

Eliminarea punctului 1 referitor la autonomia Transilvaniei, însă nu o motivează îndestulitor, și mai cu seamă nu o motivează românește.

Noi dela »Activitatea» când ne-am declarat pentru eliminarea punctului 1 a programului național, am motivat aceasta pe lângă motivul primit și de d-l Mihu, că adecă din ale noastre puteri credem, că acel punct nu se poate realiza, mai cu samă cu acel motiv românesc că:

Din punct de vedere român, autonomia Transilvaniei, nici n'ar fi îndestulitoare; fiindcă prin aceea, frații noștri din Ungaria ar fi isolați de noi Ardelenii.

Acest motiv trebuie să îl primească și d-l Mihu; pentru-că în toate declarațiile noastre național-politice, trebuie să se vadă motivele românești, naționale.

Da, și noi stăm pe basa »legilor existente», le respectăm acele legi; însă nu voim să ne dăm legați, ci tindem, că pe baza legilor și în mod constituțional să extindem drepturile ce ne dau legile existente.

Dacă părăsim un punct cardinal al programului nostru național, acest pas atât de serios trebuie astfel motivat, ca din motivare să apară clar, că schimbarea tot numai în favorul cauzei noastre naționale s'a făcut.

Profețirea d-lui Dr. I. Mihu, că »nici-când nu vom putea realiza» cutare postulat de drept public, noi nu o subscriem, pentru-că nici la aparență n'avem să abzicem de posibilități, cari evoluțiile viitorului le pot realiza eventual tocmai corăspunzător motivării noastre; adecă: fără de a fi isolați ardelenii de ungureni.

Ne pare bine, că deși cam târziu, dară totuși și d-l I. Mihu a venit la convingerea aceea, că, »nu cu fatalism orientat, ci cu muncă și luptă bărbătească» putem ajunge la rezultat.

Apoi cum de înainte de alegeri, dînsul a fost primul între Lazaroni?

N'a voit doară să apară, ca adevărentul acțiunii noastre dela »Activitatea»? a voit doar' ca declarațiile sale să fie originale(?), să fie primul, care a avut curajul a sparge ghiafa nelucrării?

S'a cam întârziat nițel d-l Mihu, dară să nu căutăm după întâietate: ci să ne bucurăm, că se sporesc aderenții, nu ai noștri, da ai ideilor noastre.

FOIȘOARA

Iubire.

— Idei răslețe privitoare la psihologia ei. —

II.

»...Și iubirea își are logica sa, își are legile sale nestrămutabile. Va sosi poate odată vremea, când psihologii cu siguranță matematică vor prezice, că bărbatul acesta va îndrăgi femeia aceea, fiind-că într'acolo îl împinge eul sau cristalizat printr'o creștere rațională... Firește! asta nu se va întâmpla încă mâne, nici poimâne, ci peste sute de ani, peste mii de ani, atunci când omul va ajunge să cunoască omul intern, cum îl cunoaște pe cel extern, sau nu va sosi niciodată, căci omenimea poate se va fi stîns de mult înainte de a fi ajuns această culme a desăvîșirii. Regularitatea însă ce există între iubire și manifestările ei, împrumută acestei preziceri — ori cât de paradoxal s'ar părea — puțința realizării sale.

»Să abstragem de-ocamdată dela întrebarea pentru-ce iubim o fată și ce mărește probabilitatea ca o fată să fie iubită, și să ne oprim la analiza iubirii în sine...»

Nicu tăcu o clipă.

»O caracteristică notă a iubirii e numărul 3. E acesta un coeficient magic ce iasă la iveală la ori-ce iubire: trei stadii sau feluri de iubire deosebim, iubim cu sufletul, cu inima, cu mintea, trei sunt persoanele ce joacă rol la ori-ce iubire: Eu, Ea și El, cel care iubește, cea care e iubită, și rivalul real sau închipuit, și a. d.

Trei feluri de iubire deosebim, trei stadii, ceea-ce însă nu vrea să însemne că fiecare bărbat trebuie să treacă prin toate trei stadiile, pe rînd în șirul amintit: suflet, inimă, minte, sau în alt șir, ci vrea să însemne că numai în trei chipuri iubim și că mai mare parte dintre cei-ce sunt și-au fost când-va amorizați au trecut — mai des fără să observe alta decât o ciudată deosebire între gândirea lor d'acum și cea dintr'o vreme trecută — prin aceste trei stadii. Și dacă totuși nu s'ar putea clasifica după șema asta toate iubirile, abaterile trebuie puse pe conta excepțiunilor, deși poate și aceste excepțiuni există numai la aparență, ca o urmare a nedesăvîșirii științelor psihologice.

— Iubești cu sufletul! — Vocea lui Nicu tremura cum pronunța cuvintele dintâi, dar în curînd își reluă sunetul metalic, care te împedecă să știi de zice ceea-ce simte, sau de simte ceea-ce zice. — Ești încă tînăr,

idealist și te îndrăgești d'o fată, de obicei nepotrivită pentru tine, sau pentru-că stă mai pre sus de tine, sau pentru vrîsta ei; dar tu nu judeci, nu vrei să știi de nimic, de nime, numai de Ea. Uită părinții, prietini, te îndușmănești cu cunoștii tei, pentru-că interesul lor față de tine le-a dictat să-ți arete disproporția dintre voi. Tu însă nu ascuți de nime, nu vezi, nu auzi, nu mai simțești. Prezent pentru tine nu există, cum nu există nici viitor, trăiești numai în trecut. Visezi cu ochii deschiși de zimbetul drag de care te-a învrednicit eri, de vorba dulce ce și-a șoptit aseară la bal, de stringerea caldă de mână la despărțire... Te perzi cu totul în iubirea ta, eul tău dispăre, se contopește în idealul ce-ți închipui d'a-l fi găsit: »Nu, eu nu doresc nimic pentru mine, numai tu, tu să fii fericită, numai pe tine să te vîd trecînd zimbînd de îndestulare prin lumea asta. Mi-ai da și sângele pentru tine, strop de strop, mi-ai jertfi viața fără să stau o clipă pe gânduri și n'ai cere în schimb, decât să vii la coștiugul în care voiu zăcea spre a fi dus la odihna atât de dorită, și să verși două lacrimi pentru cel care a murit pentru tine».

Cetești cu predilecție lucruri sentimentale, poezii, nuvele, schițe, al căror fond e »Îți mai aduci aminte», cauți singurătatea,

tăcerea pădurii, ca nimeni să nu te poată conturba în reveriile tale. Și aceste reverii? O, sunt de cele mai multe-ori atât de nostime, încât mai apoi, aducîndu-ți de ele aminte, te fac să zîmbești.

Vrei să-i impui. Te crezi erou și vrei să apari de atare și în ochii ei. Dorești dară dela cel de sus să-ți poți vedea idealul în primejdie, să cază în apa cea mai adîncă, să s'aprindă d'asupra capului ei casa, un rival respins să țintească asupra ei arma, ca tu s'o mîntuești din apă, să treci prin marea de foc și s'o scoți din flacări neatinsă, să te arunci între Ea și arma ucigătoare și să-ți oferi pieptul drept țintă glonțului omorîtor... și toate aceste pentru o lacrimă vărsată la coștiugul tău...

Poți să devii criminal, muncitor neobosit, calumniator, dușmanul cel mai neîmpăcat al celui mai bun prietin și câte alte, după-cum femeia ce-o iubești e imorală, lucrătoare, falsă, cocheta...

Și numărul magic? Trăiești în trecut — simțești — te jertfești.

— Iubești cu inima! Te-ai însăntoșat din boala iubirii cu sufletul, sau o fericită împrejurare te-a ferit de ea: creșterea ce-ai primit-o, firea ta, mediul în care ai trăit. Ți-a fost multă vreme prietină și într'o zi observi

noască arta ungară de a face alegeri, se aibă mobile pentru 10 camere, fiindcă locuințele de comite suprem se dau în chirie nemobile, mai departe se recere un nume maghiar și se preferă baroni și conți. Este necesar de a ști că n'are nimic de vorbit, dar trebuie să-și știe scrie numele. Cunoașterea artei calculului nu e de trebuință, fiindcă administrațiunea prosperează cu mult mai bine când comitele cuprem nu știe socoti. Oferte se primesc pe lângă comitivă sub șifra: »Comite suprem« la ministeriul internelor. Departe am ajuns în nefericita noastră patrie, care însă e »mamă«, ear' altora »ciumă«.

— **Furt în biserică.** În comuna Racovița, lângă Buziaș (Bănat), au spart lotrii necunoscuți ușa sfintei biserici și s'au băgat în altar și au scos lada cu banii, au spart-o și au scos banii dar' n'au aflat decât vre-o 250 coroane. Au crezut că-s bani mulți, dar' s'au înșelat. Capitalul e depus la o bancă. E vorba, ca să se picteze (molăreze) biserica și hoții, cărora încă nu li-s'a dat de urmă, au crezut că-s banii în biserică. Ce rușine vor pați oamenii aceia, după ce-or fi prinși! Feriți-vă Români!

În comuna Vinerea încă s'au furat banii din biserică, înainte ani, și anume în două rânduri. Și profanii de făptuitori nu s'au descoperit nici până azi. La casuri de-acestea are loc blăstemele părintelui Bărsan din Cricăul!

— **Un agent de emigrare prins.** Poliției din Sibiu îi era cunoscut, că în acest oraș este un om, care se ocupă cu mijlocirea de emigrare la America. Acum i-a succedat să-l prindă chiar când voia să expedizeze 7 țărani din Gurariu, 4 din Nucet și 1 din Orlat. Agentul e Daniel Rehner, care are cărcimă în strada Sării. El sta în legătură cu agentul de navigațiune F. Missler din Brema, dela care căpeta pentru fiecare emigrat o taxă, afară de aceea trebuie să-și plătească fiecare câte 8 cor. și de bună-seamă, că și croitorul,

dela care își cumpărau țărani hainele nemțești, îi plătea ceva. Cei 4 țărani din Nucet plecaseră deja, dar' ceialalți au fost opriți în gara din Sibiu. La ei au aflat 1970 coroane, cari li-s'au luat și s'au dat oficiului pretorial. Li-s'au luat și biletele de vapor și toate hărțile. Pasapoarte nu aveau. Cărcimarul va fi aspru pedepsit.

— **Cea mai nouă statistică jidovească.** După cele mai noue date statistice Londra are 96.000, Parisul 29.000, Berlinul 110.000, Viena 153.450, Petersburgul 25.400, Moscva 10.400, Constantinopolea 57.000, Hamburgul 27.760, Budapesta 149.600, Varșovia 104.700, Bruxela 2600, Amsterdamul 66.300, Lionul 4800, Marcilia 9000, München 950, Copenhaga 4300, Lipsca 5160, Odesa 143.400, Breslau 24.600, Dresda 38.700, Praga 8000, Köln 8400, Lodz 6560, Rotterdam 12.000, Antwerpen 1450, Bordeaux 520, Frankfurt 25.000, Chieff 25.000, Hanoveva 6000, București 30.000, Triestul 5100, Salonichi 75.000, Lemberg 40.000 Cracovia 28.000, Posen 10.000 Jidani. Cele mai mari comunități evreești sunt așadar în Viena, Budapesta, Odesa și Varșovia, unde numărul Evreilor trece peste 100.000.

Nr. 46—1902.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistor sub Nr. 4229 B./1899 comuna biserică Silvașul-inferior din protopresbiteratul Hațegului dă în întreprindere adaptarea bisericii și zidirea turnului pe calea licitațiunii publice minuende, care se va ținea Marți în 12/25 Martie a. c. la 10 ore înainte de amiază la casa episcopului I. în Silvașul-inferior.

Prețul strigării este de 5368 coroane. Cărămida, peatra, nășipul și apa, toate acestea în cantitatea recerută le dă gata comuna bisericăscă.

Licitanții au să depună vadiu de 10% și cel ce va rămânea întreprinzător, să poată depune cauțiunea recerută.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul protopresbiterat în Hațeg.

Silvașul-inferior, la 25 Februarie 1902.

Comitetul parochial gr.-or.

Titu V. Gheaja,
protopresbiter gr.-or.

21—1902. kir. véghr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. bírósági végrehajtó, az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902. évi V. 2 számú végzése folytán Dr. Muntean Aurél szászvárosi ügyvéd által képviselt Neurath Károly bécsi cég valamint a többi alap és felülfoglaltok javára, Zesevits Alajos és neje Emilia szászvárosi lakosok ellen 152 kor. 19 fill. tőke, ennek 1901. évi decz. hó 16-tól járó 6% kamatai és 49 kor. 60 fillér eddigi és 6 kor. 40 fill. ez uttali árverés kitüzetési költségek erejéig kielégítésként felülfoglalt és 1531 koronára becsült különféle butorok, órák, China ezüst neműek és tüzmentes pénztár birói árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902. évi V. 2/2. sz. végzése folytán, a helyszinén vagyis Szászvároson adósok lakásán leendő eszközlésére határidőül kitüzetik 1902. évi márczius hó 26-ik napjának délutáni 2 órája, a midön is a fentti ingók eset-

leg becsáron alól is azonban csakis készpénz mellett fognak el adatni.

A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Rács Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

53—1902. kir. vghr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. bir. végrehajtó, az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902. évi V. 12 számú végzése folytán Dr. Muntean Aurél szászvárosi ügyvéd által képviselt Neurath Károly bécsi cég valamint a többi alap és felülfoglaltok javára, Zesevits Alajos és neje Emilia szászvárosi lakosok ellen 152 kor. 19 fill. tőke, ennek 1901. évi decz. hó 16-tól járó 6% kamatai és 49 kor. 60 fillér eddigi és 6 kor. 40 fill. ez uttali árverés kitüzetési költségek erejéig kielégítésként felülfoglalt és 1531 koronára becsült különféle butorok, órák, China ezüst neműek és tüzmentes pénztár birói árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902. évi V. 12/2 sz. végzése folytán, a helyszinén vagyis Szászvároson adósok lakásán leendő eszközlésére határidőül kitüzetik 1902. évi márczius hó 26-ik napjának délutáni 4 órája, a midön is a fentti ingók esetleg becsáron alól is azonban csakis készpénz mellett fognak el adatni.

A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Rács Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5¹/₂%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventi.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinder-de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri ———

Bilete de log. ———

Broșuri ———

Circulare ———

Bil. de vizită ———

Invitări ———

Bilanțuri ———

Acții ———

Cap. de epist. ———

Placate ———

Ord. de dans ———

Adrese ———

Compturi ———

Note ———

Preț Curent. ———

Anunțuri ———

Registre ———

Imprimare ———

Couverte ———

Bilete de cun. ———

Etc. etc. etc. ———

Există deja de 14 ani și este pro-

văzută cu tot felul de material

necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-

mande repede și cu prețuri mode-

rate, se îngrijește totodată ca toate

acelea să fie estetic lucrate și

fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-

nul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă

aceasta despre promptitudinea și

acurateța cu care efectuește ori-ce

lucrare.

Ca unica tipografie românească în

acest mare comitat, se roagă de bine-

voitorul sprigin al celorlalte institute

rom, precum și al privaților.